

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

**КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН
ЛЮДСЬКОГО ДУХУ**

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів

21-22 листопада 2019 року

Львів – 2019

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». – Збірник тез доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів 21-22 листопада 2019 року. – Львів: ЛДУ БЖД, 2019. - 396 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій КУЗИК, доктор сільськогосподарських наук, професор

Марта ЛАБАЧ, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук, ст. викладач

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук, викладач

Збірник укладено за тезами доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». 21-22 листопада 2019 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

Секція 1 Соціокультурний вимір науки.

Секція 2. Соціально-психологічні чинники культури творення.

Секція 3. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.

Секція 4. Етичне й естетичне в культурі.

Секція 5. Релігія як сфера культури.

Секція 6. Українська культурно-національна складова світової цивілізації.

Секція 7. Мова й культура – головні ідентифікатори нації (до 250 річниці від Дня народження Івана Котляревського).

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

<i>Ю. П. Попіль</i> ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ ВИЩОЇ ОСВІТИ	55
<i>А.С. Прима</i> КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ - ЗАПОРУКА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ	57
<i>О. Ручка, Б. Шишка, Т. Ковба</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ІНЖЕНЕРІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	60
<i>Н. С. Слободяник</i> ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ	62
<i>В.О. Доленко, Д.В. Швидун</i> СУДОВА ЖУРНАЛІСТИКА	65
<i>К. Mundzik</i> ELEMENTY KULTURY DUCHOWEJ W PRACACH WSPÓŁCZESNYCH PROJEKTANTÓW	66

Секція 2

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ КУЛЬТУРОТВОРЕННЯ

<i>Т. Б. Баранюк</i> МОЛОДИЙ ФАХІВЕЦЬ ЯК СУБ'ЄКТ ДОСЯГНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ	69
<i>К.М. Березяк</i> ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ СУЧАСНОСТІ	72
<i>І. Ю. Бачанова</i> ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	73
<i>Б.А. Ванельчук</i> ЕТИЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ	76
<i>В. В. Войціховська</i> КУЛЬТУРНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ХТО ВИЖИВЕ?	78
<i>А. В. Гасюк</i> АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	80
<i>Н.П. Гулик</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	82
<i>І. Гринчишин</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	84

необхідно доповнити низкою важливих моментів. Перш за все, це стосується світогляду студентів, загальних уявлень про світ і рівня їх свідомого ставлення до світу. Ще однією особливістю студентства є те, що воно в цілому раніше активно включається до трудової діяльності. За визначенням Ісаєнко С., професійна культура – цілісне особистісне утворення, сутністю якого є діалектичний зв'язок усіх елементів культури індивіда, яке динамічно та нелінійно розвивається, специфічно проявляючись у сфері професійної діяльності і спілкування [1, с.9].

Професійна культура – це основний канал професійного становлення інженера і творення себе як особистості в лоні психокультурного самоосмислення та самопізнання на шляху моделювання своєї поведінки, вчинків, професійного наміру, зокрема таких культурних універсалій, як свобода, істина, краса, добро, справедливість тощо.

Отже, для підвищення ефективності процесу формування професійної культури інженерів залізничного транспорту необхідно сприяти виробленню у них потреб та інтересів до її інтеріоризації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ісаєнко С. А. Формування професійної культури у студентів інженерно-технічних спеціальностей засобами іноземної мови: автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Ісаєнко Світлана Анатоліївна; Інститут вищої освіти АПН України. – К., 2009. – 21 с.
2. Шведова Я. В. Формування професійної культури майбутніх тележурналістів у фаховій підготовці: автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Шведова Ярослава Василівна; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2010. – 24 с.

УДК 614.8.01

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ

У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

Н. С. Слободяник

Наук. керівник - О.В. Станіславчук, доцент, канд.техн наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Людська гідність та права в галузі праці є вищою цінністю у світлі Статуту ООН, Загальної декларації прав людини та Міжнародної організації праці, які окреслили своєю метою створення продуктивної праці в середовищі рівності, поваги до працівника та достойних соціальних гарантій. Проте проблеми забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці, профілактики нещасних випадків та професійних захворювань залишаються в нашій країні актуальними і такими, що потребують негайного вирішення з причини великої невідповідності між конституційними гарантіями прав людини та реальними можливостями щодо їх реалізації. Так, за даними Державної служби України з питань праці, за 6 місяців 2019 року сталося 1943 нещасні випадки на виробництві, що на 118 менше, ніж за такий самий період минулого року, проте кількість смертельних випадків порівняно з минулим роком зросла на 20 і становить 207[1].

Однією з основних причин такого стану охорони праці на підприємствах України є низький рівень культури безпеки праці на всіх рівнях – від керівника до працівника, і його підвищенню, зазвичай, увага майже не приділяється. До сьогоднішнього дня в Україні законодавчо не визначено поняття культури охорони праці, яка повинна передбачати забезпечення високого рівня розвитку системи збереження життя та здоров'я працівників під час їх професійної діяльності запровадженням комплексу відповідних заходів.

Сучасний підхід до формування високого рівня культури охорони праці повинен включати в себе превентивні заходи як щодо очевидних, так і до прихованих причин професійного ризику. До останніх варто віднести виробничо зумовлену захворюваність, порушення імунітету, пришвидшені процеси старіння внаслідок впливу несприятливих виробничих чинників та чинників довкілля, психологічний пресинг на працівника внаслідок напруженості праці, необхідності прийняття рішень в умовах відволікаючих чинників та дефіциту часу, усвідомлення відповідальності за правильність їх прийняття тощо. Як стверджують фахівці, вплив таких прихованих професійних ризиків стає причиною чи не 70% випадків виробничого травматизму.

Культура охорони праці - це право на безпечне та нешкідливе виробниче середовище, у забезпеченні якого беруть активну участь усі рівні: органи виконавчої влади, роботодавці та працівники дотриманням системи встановлених прав, обов'язків та відповідальності з наданням найвищого пріоритету профілактичним заходам.

Серед важливих кроків у напрямку підвищення культури охорони праці слід зазначити такі:

- організація та проведення заходів, спрямованих на підвищення ініціативності у руслі усвідомлення та розуміння суспільством проблем, пов'язаних з безпекою та гігієною праці;

- удосконалення механізмів проведення навчання та підготовки з питань безпеки та гігієни праці для всіх рівнів (від керівника до працівника), включаючи також у програму такий метод підготовки, як наставництво;
- обмін статистичними даними та прогресивними методами забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці між органами влади, роботодавцями та працівниками підприємства;
- оперативне надання консультаційних послуг ІТР підприємства та працівникам з питань зниження виробничих ризиків.

Підвищення рівня культури безпеки праці, як результату високої свідомості, вимогливості, ініціативності та зацікавленості працівників і керівництва у запобіганні професійним захворюванням, нещасним випадкам та аваріям. Серед основних, які допоможуть досягти успіху в цьому, є заходи (передбачені чинними нормативно-правовими актами з охорони праці), які дають кожному працівникові відчуття важливості та захищеності, варто зазначити такі: ергономічність робочих місць, раціональне розміщення інструментів, матеріалів та пристосувань; дотримання графіків технічного обстеження та опосвідчення технічних засобів, обладнання та комунікацій, планово-попереджувальних ремонтів виробничого обладнання; наявність та підтримання у справному стані сигнальних, захисних та протипожежних засобів і пристроїв; дотримання трудової дисципліни; наявність та дотримання працівниками інструкцій та технологічних карт; наявність, справність та використання у необхідному обсязі засобів індивідуального та колективного захисту працівників від дії несприятливих виробничих чинників; дотримання правил безпеки при роботі з небезпечним обладнанням та інструментами, а також при виконанні різних видів виробничої діяльності; утримування робочого місця, території, проходів та проїздів в порядку; наявність та утримання в хорошому стані санітарно-побутових приміщень, медичного пункту, місця для приймання їжі; забезпечення медичними аптечками; дотримання графіків проходження працівниками навчання та перевірки знань з питань охорони праці, правил безпечного виконання робіт підвищеної небезпеки, а також проходження медичних оглядів.

Першим кроком до підвищення рівня культури охорони праці на підприємстві є створення та забезпечення функціонування системи управління охороною праці на основі ризик-орієнтовного підходу, а також надання питанням забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на підприємстві статусу пріоритетних, і, в першу чергу, з боку керівництва.

Розробка ефективного механізму наближення працезахоронного законодавства України до права ЄС є одним із важелів, що має безпосередній вплив на формування державної працезахоронної політики нашої країни загалом і потребує підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які мають необхідні наукові знання та здатні реалізувати актуальні завдання

культури безпеки та охорони праці загалом на різних рівнях. Високий рівень фаховості з питань забезпечення промислової безпеки та гігієни праці вимагає достатнього рівня знань і в галузі безпеки життєдіяльності, інженерної екології, цивільного захисту та пожежної безпеки, а також промислової санітарії, домедичної допомоги, трудового законодавства тощо. Тому на посаді інженера з охорони праці повинна бути особа, яка одержала фах з охорони праці. Зараз поширена ситуація, коли на підприємствах функції фахівця з охорони праці виконує особа без відповідної підготовки або ж такий працівник взагалі відсутній. Як результат — на підприємстві проблеми з документацією з охорони праці, дотриманням елементарних вимог з безпеки та гігієни праці. Часто фінансування охорони праці є недостатнім, що також знижує ефективність роботи служби та в разі підвищує ризик виникнення нещасних випадків.

Невід'ємною частиною роботи працівника служби охорони праці є спілкування з людьми: від простого прибиральника до генерального директора. Тому фахівець з охорони праці повинен бути одночасно і уважним слухачем, і коректним опонентом у дискусії, а найголовніше - принциповим щодо питань дотримання працезахоронного законодавства. Таким чином, роботодавець, зацікавлений в створенні безпечних умов праці, збереженні здоров'я та життя своїх працівників, повинен з повною серйозністю поставитися до вибору кандидатури на посаду інженера (начальника служби) охорони праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Статистичні дані виробничого травматизму з початку року. [Електронний ресурс] / Державна служба України з питань праці. – Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/statystychni-dani-vyrobnychoho-travma-2/>.*

УДК 316:378.1

СУДОВА ЖУРНАЛІСТИКА

В.О. Доленко, Д.В. Швидун

Наук. керівник – Н.М. Голубінка, старший викладач

Національний університет «Львівська політехніка»